

Psykoterapier och övriga psykosociala behandlings- och rehabiliteringsmetoder vid behandling av psykiska störningar och missbruksproblem

Godkänd vid tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvårdens möte 1.11.2018

Tjänsteutbudsrådets rekommendation	Psykoterapier och psykosociala behandlings- och rehabiliteringsmetoder som konstaterats vara effektiva hör i fråga om psykiska störningar och missbruksproblem till tjänsteutbudet inom hälso- och sjukvården som en del av resultatriktad behandling eller rehabilitering i deras samtliga faser.	
Delområden för utvärderingen	Hälsoproblemets svårighetsgrad och utbredning	Psykiska störningar och missbruksproblem försämrar patientens livskvalitet och de är förknippade med risk för försämrade sociala relationer samt försämrad framgång i studier och arbetslivet. De minskar antalet friska levnadsår och den förväntade livslängden är tydligt lägre än hos den övriga befolkningen. De orsakar 60–70 procent av hälsoskadorna bland unga och unga vuxna. De utgör en betydande orsak till kort- och långvarig arbetsförmåga och är den vanligaste sjukdomsgruppen som leder till sjukpension. Cirka 20–25 procent av de vuxna finländarna har någon psykisk störning. Likväl har bara cirka 12 procent av kvinnorna och cirka 8 procent av männen använt hälso- och sjukvårdstjänster på grund av psykiska störningar. Psykisk belastning och depressionssymptom bland personer i arbetsför ålder har ökat under de senaste åren. Minst 13 procent av befolkningen, dvs. över 560 000 personer brukar alkohol till den grad att de har en ökad risk för långsiktiga hälsoskador.
	Effekt	Psykoterapier och många andra psykosociala behandlings- och rehabiliteringsmetoder har genom undersökningar visat sig vara effektiva om de utförs rätt, om än det finns variation i fråga om effekten mellan olika sjukdomsgrupper och metoder. I och med insamlad forskningsinformation preciseras informationen om effektiva metoder.
	Säkerhet	Psykosociala metoder anses i regel vara säkra. Bland annat avbrytandet av terapi eller terapimetod eller fel val av person som vårdar kan medföra olägenhet för patienten.
	Kostnader och budgetkonsekvenser	De sammanräknade hälso- och sjukvårdskostnaderna för de psykosociala metoderna är minst 100 miljoner euro per år. Kostnaderna för missbrukarvård för de tjänster som kommunerna betalar var år 2015 cirka 210 miljoner euro. De utgifter som uppstår till följd av användningen av social- och hälsovårdstjänster som gäller psykiska störningar och missbruksproblem samt av produktivitetstjänster, arbetsförmåga, arbetslöshet och den insjuknades och dennes närståendes lidande leder till kostnader på totalt cirka 6 miljarder euro. Avsikten med psykosociala behandlingar är att förebygga att de psykiska problemen förvärras, vilket har betydande totalekonomiska konsekvenser. Av de indirekta kostnaderna som olika sjukdomar orsakar är de psykiska störningarnas andel störst och även missbruksrelaterade sjukdomars andel är stor.
	Etik och ekonomi som helhet	Obehandlade psykiska störningar och missbruksproblem är ett betydande problem för den insjuknade personen och dennes närstående i fråga om livskvalitet och för hela samhället. De psykosociala metoderna är till stor nytta vid behandlingen och rehabiliteringen av de insjuknade. Säkerställande av att det finns ett tillräckligt utbud av dessa behandlings- och rehabiliteringsformer och att individens ekonomiska situation inte förhindrar användningen av dem innebär respekt för människovärdet och ökar jämlikheten.
Insamling av ytterligare rön	Det behövs mer exakt och jämförbar registerdata om antalet behandlingar och rehabiliteringar som tillhandahållits med psykosociala metoder och som producerats eller finansierats av den offentliga hälso- och sjukvården och om flera enskilda metoders effekt och inriktning. Det behövs mer data, som insamlats med tillförlitliga forskningsmetoder, om sambandet mellan olika former av genomförande och psykosociala metoders effekt och kostnadseffektivitet också från Finland.	
Diagnos (ICD-10)-koder	F10–F19 Psykiska störningar och beteendestörningar orsakade av psykoaktiva substanser F20–F29 Schizofreni, schizotypa störningar och vanföreställningssyndrom F30–F39 Förstämmningssyndrom F40–F48 Neurotiska, stressrelaterade och somatoforma syndrom F50–F59 Beteendestörningar förenade med fysiologiska rubbningar och fysiska faktorer F60–F69 Personlighetsstörningar och beteendestörningar hos vuxna F90–F98 Beteendestörningar och emotionella störningar med debut vanligen under barndom och ungdomstid	
Bakgrundsmaterial och källor	Tjänsteutbudsrådets motiveringspromemoria, Systematisk litteraturoversikt	